בע"ה

גליון כ"ג | כ"ד תמוז-א' מנחם אב

לְשִׂיחַ

עַל דַּלְתֵי יוֹם יוֹם

שִׁעוּרֵי הַשָּׁבוּעַ – נ"ך וּמִשְׁנָיוֹת

כְּתַקָּנַת מוֹרֵנוּ וְרַבֵּינוּ הָרַב יִצְחָק גִּינְזְבּוּרְג שְׁלִיטָ"א

שָׁבוּעַ פָּרָשַׁת מַטּוֹת־מַסְעֵי תשפ"ה

נ"ך: מלכים־ב פרקים י'-ט"ז

משנה: מסכת שבועות פרק א'

הקדמת המערכת

"אַשְׁרֵי אָדָם שֹׁמֵעַ לִי לִשְׁקֹד עַל דַּלְתֹתַי יוֹם יוֹם לִשְׁמֹר מְזוּזוֹת פִּתָחָי" (משלי ח, לד).

שבוע טוב ומבורך לכל אנ"ש והתמימים שיחיו, השוקדים על דלתות התורה הקדושה ורבינו שליט"א יום יום!

השבוע נלמד בנ"ך את פרקים י'-ט"ז בספר מלכים ב', העוסקים בעיקר בתהפוכות רבות – גשמיות ורוחניות – בממלכת ישראל, קנאה לה' שהובילה לדברים נוראים, שהרי "ברית כרותה לשפתיים"; ביהודה ממליכים את יואש המלך הצדיק במקום עתליה המלכה המרשעת; מלחמות יהודה בישראל, "ממלכת הצפון"; והעיקר – התעוררות לתשובה ועבודת ה' בממלכת יהודה, בראשות המלך הצדיק יואש.

במשנה מתחילים השבוע את מסכת שבועות (אחרי סיום מסכת מכות שבוע שעבר), בפרק א' – "שבועות שתים שהן ארבע".

בברכת למוד פורה ושבוע טוב ומבורך,
המערכת.

לקבלת העלון מדי שבוע באיימייל, לתרומות, הערות והארות – פנו אל ozby208770@gmail.com.

***

טבלת הלְמוד – חֹדש תמוז תשפ"ה

מלכים א' י' – סנה שלישי

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	ששי	שבת־ קדש
כ"ו סיון **יום הרפואה !** מלכים־א ד'	**כ"ז סיון** מלכים־א ה'	**כ"ח סיון** מלכים־א ו'	**כ"ט סיון** מלכים־א ז'	**ל' סיון** ראש־חדש מלכים־א ח'	**א' תמוז** ראש־חדש מלכים־א ט'	**ב' תמוז קרח** מלכים־א י' סנהדרין פי"א
ג' תמוז שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דוֹם מלכים־א י"א	**ד' תמוז** מלכים־א י"ב	**ה' תמוז** מלכים־א י"ג	**ו' תמוז** מלכים־א י"ד	**ז' תמוז** מלכים־א ט"ו	**ח' תמוז** מלכים־א ט"ז	**ט' תמוז חקת** מלכים־א י"ז מכות פ"א
י' תמוז מלכים־א י"ח	**י"א תמוז** מלכים־א י"ט	**י"ב תמוז** מלכים־א כ'	**י"ג תמוז** ! התועדות ! מלכים־א כ"א	**י"ד תמוז** מלכים־א כ"ב	**ט"ו תמוז** מלכים־ב א'	**ט"ז תמוז בלק** מלכים־ב ב' מכות פ"ב
י"ז תמוז מלכים־ב ג'	**ח"י תמוז** מלכים־ב ד'	**י"ט תמוז** מלכים־ב ה'	**כ' תמוז** מלכים־ב ו'	**כ"א תמוז** מלכים־ב ז'	**כ"ב תמוז** מלכים־ב ח'	**כ"ג תמוז פנחס** מלכים־ב ט' מכות פ"ג
כ"ד תמוז מלכים־ב י'	**כ"ה תמוז** מלכים־ב י"א	**כ"ו תמוז** מלכים־ב י"ב	**כ"ז תמוז** מלכים־ב י"ג	**כ"ח תמוז** מלכים־ב י"ד ! ערב רתימה !	**כ"ט תמוז** מלכים־ב ט"ו	**א מנ"א מטו"מ** מלכים־ב ט"ז שבועות פ"א

נ"ך יומי – יום ראשון, כ"ד תמוז

מְלָכִים־ב פֶּרֶק י׳

(א) וּלְאַחְאָב שִׁבְעִים בָּנִים בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּכְתֹּב יֵהוּא סְפָרִים וַיִּשְׁלַח שֹׁמְרוֹן אֶל שָׂרֵי יִזְרְעֶאל הַזְּקֵנִים וְאֶל הָאֹמְנִים אַחְאָב לֵאמֹר:

ואל האומנים אחאב. אומנים את בניו:

(ב) וְעַתָּה כְּבֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֲלֵיכֶם וְאִתְּכֶם בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְאִתְּכֶם הָרֶכֶב וְהַסּוּסִים וְעִיר מִבְצָר וְהַנָּשֶׁק:

ואתכם הרכב והסוסים. ויש בכם כח להלחם:

(ג) וּרְאִיתֶם הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר מִבְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְשִׂמְתֶּם עַל כִּסֵּא אָבִיו וְהִלָּחֲמוּ עַל בֵּית אֲדֹנֵיכֶם: (ד) וַיִּרְאוּ מְאֹד מְאֹד וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה שְׁנֵי הַמְּלָכִים לֹא עָמְדוּ לְפָנָיו וְאֵיךְ נַעֲמֹד אֲנָחְנוּ:

שני המלכים. יורם ואחזיהו:

(ה) וַיִּשְׁלַח אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת וַאֲשֶׁר עַל הָעִיר וְהַזְּקֵנִים וְהָאֹמְנִים אֶל יֵהוּא | לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכֹל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֵינוּ נַעֲשֶׂה לֹא נַמְלִיךְ אִישׁ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה:
(ו) וַיִּכְתֹּב אֲלֵיהֶם סֵפֶר | שֵׁנִית לֵאמֹר אִם לִי אַתֶּם וּלְקֹלִי | אַתֶּם שֹׁמְעִים קְחוּ אֶת רָאשֵׁי אַנְשֵׁי בְנֵי אֲדֹנֵיכֶם וּבֹאוּ אֵלַי כָּעֵת מָחָר יִזְרְעֶאלָה וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ שִׁבְעִים אִישׁ אֶת גְּדֹלֵי הָעִיר מְגַדְּלִים אוֹתָם:

ובני המלך שבעים איש את גדולי העיר וגו׳. כל זה כתב בספר, ואני יודע חשבונם, שבעים איש והם עם גדולי העיר המגדלים אותם:

(ז) וַיְהִי כְּבֹא הַסֵּפֶר אֲלֵיהֶם וַיִּקְחוּ אֶת בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁחֲטוּ שִׁבְעִים אִישׁ וַיָּשִׂימוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם בַּדּוּדִים וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו יִזְרְעֶאלָה:

בדודים. סירות:

(ח) וַיָּבֹא הַמַּלְאָךְ וַיַּגֶּד לוֹ לֵאמֹר הֵבִיאוּ רָאשֵׁי בְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שִׂימוּ אֹתָם שְׁנֵי צִבֻּרִים פֶּתַח הַשַּׁעַר עַד הַבֹּקֶר:

צבורים. חמרין, דגורין, מונטי"ס בלע"ז:

(ט) וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד וַיֹּאמֶר אֶל כָּל הָעָם צַדִּקִים אַתֶּם הִנֵּה אֲנִי קָשַׁרְתִּי עַל אֲדֹנִי וָאֶהْרְגֵהוּ וּמִי הִכָּה אֶת כָּל אֵלֶּה:

צדיקים אתם. כולכם בעיניכם צדיקים, ומחזיקים אותי בחזקת רשע, על שהרגתי את המלך, ועתה ראו, הנה אני קשרתי על אדוני ואהרגהו, את כל אלה מי הכה, אני לא הרגתים, אך מאלה תדעו אפוא, כי גזרת המלך היא עליהם, וההורגם צדיק הוא, ומקיים את מצות המקום:

(י) דְּעוּ אֵפוֹא כִּי לֹא יִפֹּל מִדְּבַר הוי׳ אַרְצָה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עַל בֵּית אַחְאָב וַיהוָה עָשָׂה אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ: (יא) וַיַּךְ יֵהוּא אֵת כָּל הַנִּשְׁאָרִים לְבֵית אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל וְכָל גְּדֹלָיו וּמְיֻדָּעָיו וְכֹהֲנָיו עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד: (יב) וַיָּקָם וַיָּבֹא וַיֵּלֶךְ שֹׁמְרוֹן הוּא בֵּית עֵקֶד הָרֹעִים בַּדָּרֶךְ:

בית עקד הרועים. (תרגום:) בית כנישת רעיא: **עקד.** לשון קשר, מקום אסיפת רועים:

(יג) וְיֵהוּא מָצָא אֶת אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר מִי אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ אֲנַחְנוּ וַנֵּרֶד לִשְׁלוֹם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה:

ובני הגבירה. איזבל:

(יד) וַיֹּאמֶר תִּפְשׂוּם חַיִּים וַיִּתְפְּשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם אֶל בּוֹר בֵּית עֵקֶד אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם אִישׁ וְלֹא הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם: (ס) (טו) וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת יְהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב לִקְרָאתוֹ וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲיֵשׁ אֶת לְבָבְךָ יָשָׁר כַּאֲשֶׁר לְבָבִי עִם לְבָבֶךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וְיֵשׁ תְּנָה אֶת יָדֶךָ וַיִּתֵּן יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו אֶל הַמֶּרְכָּבָה:

ויאמר אליו. יהוא: **היש את לבבך ישר.** ושלם מה שאני עושה, כאשר לבבי שלם עם לבבך: **ויאמר יהונדב יש ויש תנה את ידך.** ואחוז בה, והעלני אליך אל המרכבה:

(טז) וַיֹּאמֶר לְכָה אִתִּי וּרְאֵה בְּקִנְאָתִי לַהוי׳ וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ בְּרִכְבּוֹ: (יז) וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת כָּל הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן עַד הִשְׁמִידוֹ כִּדְבַר הוי׳ אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל אֵלִיָּהוּ: (פ) (יח) וַיִּקְבֹּץ יֵהוּא אֶת כָּל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחְאָב עָבַד אֶת הַבַּעַל מְעָט יֵהוּא יַעַבְדֶנּוּ הַרְבֵּה: (יט) וְעַתָּה כָּל נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל עֹבְדָיו וְכָל כֹּהֲנָיו קִרְאוּ אֵלַי אִישׁ אַל יִפָּקֵד כִּי זֶבַח גָּדוֹל לִי לַבַּעַל כֹּל אֲשֶׁר יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וְיֵהוּא עָשָׂה בְעָקְבָּה לְמַעַן הַאֲבִיד אֶת עֹבְדֵי הַבָּעַל:

בעקבה. במרמה, לשון (בראשית כז לו): ויעקבני:

(כ) וַיֹּאמֶר יֵהוּא קַדְּשׁוּ עֲצָרָה לַבַּעַל וַיִּקְרָאוּ:

קדשו עצרה. הכריזו אסיפה, להיות נעצרים לבית הבעל:

(כא) וַיִּשְׁלַח יְהוּא בְּכָל יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל עַבְדֵי הַבַּעַל וְלֹא נִשְׁאַר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא בָא וַיָּבֹאוּ בֵּית הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא בֵית הַבַּעַל פֶּה לָפֶה: (כב) וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל הַמֶּלְתָּחָה הוֹצֵא לְבֻשׁ לְכֹל עַבְדֵי הַבָּעַל וַיֹּצֵא לָהֶם הַמַּלְבּוּשׁ:

על המלתחה. תרגם יונתן: **לדממנא על קומטריא.** ארגזים וקופסאות, שכורכין בתוכן וגונזין תכשיטי עובדי הבעל:

(כג) וַיָּבֹא יֵהוּא וְיהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב בֵּית הַבַּעַל וַיֹּאמֶר לְעַבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׂוּ וּרְאוּ פֶּן יֶשׁ פֹּה עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי הוי' כִּי אִם עַבְדֵי הַבַּעַל לְבַדָּם: (כד) וַיָּבֹאוּ לַעֲשׂוֹת זְבָחִים וְעֹלוֹת וְיֵהוּא שָׂם לוֹ בַחוּץ שְׁמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר יְמַלֵּט מִן הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ תַּחַת נַפְשׁוֹ:

נפשו תחת נפשו. נפש השומר תחת הנפש הנמלט:

(כה) וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ | לַעֲשׂוֹת הָעֹלָה וַיֹּאמֶר יֵהוּא לָרָצִים וְלַשָּׁלִשִׁים בֹּאוּ הַכּוּם אִישׁ אַל יֵצֵא וַיַּכּוּם לְפִי חָרֶב וַיַּשְׁלִכוּ הָרָצִים וְהַשָּׁלִשִׁים וַיֵּלְכוּ עַד עִיר בֵּית הַבָּעַל:

וישלכו. (תרגום:) ורמו רהטיא וגבריא קטילין, השליכו חללים את עובדי הבעל:

(כו) וַיֹּצִאוּ אֶת מַצְּבוֹת בֵּית הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ: (כז) וַיְתַצּוּ אֵת מַצְּבַת הַבַּעַל וַיְתַצּוּ אֶת בֵּית הַבַּעַל וַיְשִׂמֻהוּ (למחראות) לְמוֹצָאוֹת עַד הַיּוֹם:

למחראות. לשון בית הכסא, וכן (ישעיהו לו יב): לאכול את חוראיהם:

(כח) וַיַּשְׁמֵד יֵהוּא אֶת הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל: (כט) רַק חַטֹּאֵי יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא סָר יֵהוּא מֵאַחֲרֵיהֶם עָגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בֵּית אֵל וַאֲשֶׁר בְּדָן: (ס)

רק חטאי ירבעם וגו'. מדאגה שלא תשוב הממלכה לבית דוד, כמו שנתירא ירבעם:

(ל) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יֵהוּא יַעַן אֲשֶׁר הֱטִיבֹתָ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי כְּכֹל אֲשֶׁר בְּלְבָבִי עָשִׂיתָ לְבֵית אַחְאָב בְּנֵי רִבֹּעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַד כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל:

ויאמר ה' אל יהוא. ביד יונה: **בני רבעים.** ארבע דורות, תחת שהשמדת את בית אחאב, שמלכו ארבע דורות, עמרי, ואחאב, ואחזיה, ויהורם:

(לא) וְיֵהוּא לֹא שָׁמַר לָלֶכֶת בְּתוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל חַטֹּאוֹת יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל: (לב) בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם חֲזָאֵל בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל:

לקצות. כמו (בראשית כז מו): קצתי בחיי:

(לג) מִן הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ אֵת כָּל אֶרֶץ הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָרֵאובֵנִי וְהַמְנַשִּׁי מֵעֲרֹעֵר
אֲשֶׁר עַל נַחַל אַרְנֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן: (לד) וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל
גְּבוּרָתוֹ הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: (לה) וַיִּשְׁכַּב יֵהוּא
עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו: (לו) וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ
יֵהוּא עַל יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן: (פ)

נ"ך יומי – יום שני, כ"ה תמוז

מְלָכִים־ב פֶּרֶק י"א

(א) וַעֲתַלְיָהוּ אֵם אֲחַזְיָהוּ (וראתה) רָאֲתָה כִּי מֵת בְּנָהּ וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד אֵת כָּל זֶרַע הַמַּמְלָכָה: (ב) וַתִּקַּח יְהוֹשֶׁבַע בַּת הַמֶּלֶךְ יוֹרָם אֲחוֹת אֲחַזְיָהוּ אֶת יוֹאָשׁ בֶּן אֲחַזְיָה וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי הַמָּלֶךְ (הממותתים) הַמּוּמָתִים אֹתוֹ וְאֶת מֵינִקְתּוֹ בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת וַיַּסְתִּרוּ אֹתוֹ מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הוּמָת:

בחדר המטות. בעליית בית קדשי הקדשים, כמה שהוא אומר (לקמן פסוק ג): **ויהי אתה בית ה' מתחבא וגו'.** עליו אמר דוד (תהלים כז ה): **כי יצפנני בסכה יסתירני בסתר אהלו.** וקורא אותה חדר המטות, על שם (שיר השירים א יג): בין שדי ילין, וזהו שיסד רבי אליעזר: נפץ חדר המטות, חורבן ביתך יכפר עליהם:

(ג) וַיְהִי אִתָּהּ בֵּית הוי' מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת עַל הָאָרֶץ: (פ) (ד) וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח | אֶת שָׂרֵי (המאיות) הַמֵּאוֹת לַכָּרִי וְלָרָצִים וַיָּבֵא אֹתָם אֵלָיו בֵּית הוי' וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית וַיַּשְׁבַּע אֹתָם בְּבֵית הוי' וַיַּרְא אֹתָם אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ:

לכרי. שרי המאות לגבורים, ושרי מאות לרצים. ולשון כרי שלא אמר לכרים, שם דבר של קבוצת הגבורים, ברני"ר בלע"ז: **ויכרות להםברית.** שיהיו בעזרתו, להמליך את בן המלך:

(ה) וַיְצַוֵּם לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן הַשְּׁלִשִׁית מִכֶּם בָּאֵי הַשַּׁבָּת וְשֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ:

השלשית מכם באי השבת. המשמרות היו מתחדשות ובאות בשבת, משמרות כהונה ולויה, אחת נכנסת ואחת יוצאת, וצוה את המשמר הנכנס להתחלק לשלשה חלקים, השלישית בבית המלך, לשמור שלא יעמוד איש על המלך להרגו. והשלישית בשער סור. הוא שער המזרחי שבעזרה שער הסירה: **והשלשית בשער אחר הרצים.** אף הוא משערי העזרה. ויונתן תרגם: **בתרעא דבתרוהי תרעא רהטיא.** ושער הרצים, דרך שם באין מבית המלך לבית המקדש, כמה שנאמר בסוף הענין, ואותו שער העזרה שנאמר אחריו שער הרצים, קראו בדברי הימים (ב כג ד): שער הספים:

(ו) וְהַשְּׁלִשִׁית בְּשַׁעַר סוּר וְהַשְּׁלִשִׁית בַּשַּׁעַר אַחַר הָרָצִים וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת מַסָּח:

ושמרתם את משמרת הבית מסח. שמירה זו צום על החלק הראשון שאמר עליו ושמרו את משמרת בית המלך: **מסח.** שמרוהו מאד, שלא תסיחו דעתכם, לשון נואש (שמואל א כז א), שלא יהא יאוש בדבר, ומ"ם של מסח, מן היסוד:

(ז) וּשְׁתֵּי הַיְּדוֹת בָּכֶם כֹּל יֹצְאֵי הַשַּׁבָּת וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת בֵּית הוי' אֶל הַמֶּלֶךְ:

ושתי הידות בכם. שאמרתי שיהא בשער סור ובשער הרצים, ועמהם כל יוצאי השבת, כל אנשי משמר היוצא: **ושמרו את משמרת בית ה' אל המלך.** שלא יבואהו נזק מתוך בית ה', ולא הוצרך לכל זאת אלא שבת ראשונה, עד שהומתה עתליה, וברחו עוזריה מן העיר:

(ח) וְהַקַּפְתֶּם עַל הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ וְהַבָּא אֶל הַשְּׁדֵרוֹת יוּמָת וִהְיוּ אֶת הַמֶּלֶךְ בְּצֵאתוֹ וּבְבֹאוֹ:

והבא אל השדרות. איש נכרי שיבא לתוך המחוז הקרוי שדרות, והוא מקום מבוא המלך מביתו לבית ה'. ולא ידעתי מהו לשון שדרות. ויונתן תרגם: סודריא:

(ט) וַיַּעֲשׂוּ שָׂרֵי (המאיות) הַמֵּאוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ אֶת אֲנָשָׁיו בָּאֵי הַשַּׁבָּת עִם יֹצְאֵי הַשַּׁבָּת וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן: (י) וַיִּתֵּן הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי (המאיות) הַמֵּאוֹת אֶת הַחֲנִית וְאֶת הַשְּׁלָטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית הוי': (יא) וַיַּעַמְדוּ הָרָצִים אִישׁ | וְכֵלָיו בְּיָדוֹ מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד כֶּתֶף הַבַּיִת הַשְּׂמְאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבַּיִת עַל הַמֶּלֶךְ סָבִיב: (יב) וַיּוֹצֵא אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֵּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשָׁחֻהוּ וַיַּכּוּ כָף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ: (ס)

את הנזר ואת העדות. ספר התורה, כמו שכתוב (דברים יז יט): **והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו.** ורבותינו אמרו (עבודה זרה מד א): הנזר הוא העדות, שכל הראוי למלכות הולמתו, ושאינו ראוי למלכות אינה הולמתו:

(יג) וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָה אֶת קוֹל הָרָצִין הָעָם וַתָּבֹא אֶל הָעָם בֵּית הוי': (יד) וַתַּרְא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל הָעַמּוּד כַּמִּשְׁפָּט וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ וְכָל עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתֹקֵעַ בַּחֲצֹצְרוֹת וַתִּקְרַע עֲתַלְיָהוּ אֶת בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קֶשֶׁר קָשֶׁר: (ס)

העמוד. הוא מעמד המלך בבית ה': **קשר קשר.** מרד מרד יש כאן:

(טו) וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת שָׂרֵי (המיאות) הַמֵּאוֹת | פְּקִדֵי הַחַיִל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הוֹצִיאוּ אֹתָהּ אֶל מִבֵּית לַשְּׂדֵרֹת וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ הָמֵת בֶּחָרֶב כִּי אָמַר הַכֹּהֵן אַל תּוּמַת בֵּית הוי':

הוציאו אותה. מבית המקדש לשדרות, והביאו אותה דרך בית השדרות לבית המלך, ואל תניחוה לצאת דרך מוצא העזרה אל העיר, פן תמצא עוזרים ומתחברים אליה: **והבא אחריה.** בעזרתה: **המת בחרב.** להמית בחרב:

(טז) וַיָּשִׂמוּ לָהּ יָדַיִם וַתָּבֹוא דֶּרֶךְ מְבֹוא הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַתּוּמַת שָׁם: (ס)

וישמו לה ידים. מקום, אשטנצ"א בלע"ז:

(יז) וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע אֶת הַבְּרִית בֵּין הוי' וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם לִהְיוֹת לְעָם לַהוי' וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם:

בין ה' ובין המלך ובין העם. שיהו המלך והעם אחרי ה', ואחר כך בין המלך ובין העם, שיהו עבדים למלך:

(יח) וַיָּבֹאוּ כָל עַם הָאָרֶץ בֵּית הַבַּעַל וַיִּתְּצֻהוּ אֶת (מזבחתו) מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת צְלָמָיו שִׁבְּרוּ הֵיטֵב וְאֶת מַתָּן כֹּהֵן הַבַּעַל הָרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת וַיָּשֶׂם הַכֹּהֵן פְּקֻדּוֹת עַל בֵּית הוי':

פקודות. ממונים לשמור במקום משמרתם כהלכתן, כי עתליהו בטלה את סדר משמרות הבית:

(יט) וַיִּקַּח אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֶת הַכֹּרִי וְאֶת הָרָצִים וְאֶת | כָּל עַם הָאָרֶץ וַיֹּרִידוּ אֶת הַמֶּלֶךְ מִבֵּית הוי' וַיָּבֹואוּ דֶּרֶךְ שַׁעַר הָרָצִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב עַל כִּסֵּא הַמְּלָכִים:

ויבאו דרך שער הרצים. אל בית המלך:

(כ) וַיִּשְׂמַח כָּל עַם הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקְטָה וְאֶת עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בַחֶרֶב בֵּית (מלך) הַמֶּלֶךְ: (ס)

נ"ך יומי – יום שלישי, כ"ו תמוז

מְלָכִים־ב פֶּרֶק י"ב

(א) בֶּן שֶׁבַע שָׁנִים יְהוֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ: (פ) (ב) בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְיֵהוּא מָלַךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר שָׁבַע: (ג) וַיַּעַשׂ יְהוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי הוי' כֹּל יָמָיו אֲשֶׁר הוֹרָהוּ יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן:

כל ימיו אשר הורהו יהוידע. אבל משמת יהוידע, אז באו שרי יהודה להשתחות למלך, ועשאוהו אלוה, אמרו לו: הנכנס לבית קדש הקדשים שעה אחת מסוכן למות, ואתה נחבאת בו שש שנים, כדאי אתה להיות אלוה, אז שמע המלך אליהם (בדברי הימים ב כד יז, שמות רבה ח ב):

(ד) רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת: (ה) וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ אֶל הַכֹּהֲנִים כֹּל כֶּסֶף הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יוּבָא בֵית הוי' כֶּסֶף עוֹבֵר אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת עֶרְכּוֹ כָּל כֶּסֶף אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לֵב אִישׁ לְהָבִיא בֵּית הוי':

כסף עובר איש כסף נפשות ערכו. שני כספים יש כאן, כסף עובר, הוא כסף השקלים שבכל שנה, הנאמר בו (שמות ל יג): כל העובר על הפקודים, ואיש שיתנדב ערכת נפשו, האומר ערכי עלי: **כל כסף אשר יעלה וגו'.** כגון האומר הרי עלי מנה לבדק הבית:

(ו) יִקְחוּ לָהֶם הַכֹּהֲנִים אִישׁ מֵאֵת מַכָּרוֹ וְהֵם יְחַזְּקוּ אֶת בֶּדֶק הַבַּיִת לְכֹל אֲשֶׁר יִמָּצֵא שָׁם בֶּדֶק: (פ)

יקחו להם הכהנים. יהיה שלהם, והם יקבלו עליהם לחזק את בדק הבית משלהם:
מאת מכרו. מאת מכירו הרגיל אצלו: **בדק.** בקיעה וסדק החומה:

(ז) וַיְהִי בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לֹא חִזְּקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת בֶּדֶק הַבָּיִת: (ח) וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וְלַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מַדּוּעַ אֵינְכֶם מְחַזְּקִים אֶת בֶּדֶק הַבַּיִת וְעַתָּה אַל תִּקְחוּ כֶסֶף מֵאֵת מַכֶּרֵיכֶם כִּי לְבֶדֶק הַבַּיִת תִּתְּנֵהוּ:

ועתה אל תקחו כסף. עוד, ואל תחזקו הבית משלכם: **כי לבדק הבית תתנוהו.** אם יפחות יפחות, ואם יותיר יותיר:

(ט) וַיִּקְחוּ הַכֹּהֲנִים לִבְלְתִּי קְחַת כֶּסֶף מֵאֵת הָעָם וּלְבִלְתִּי חַזֵּק אֶת בֶּדֶק הַבָּיִת: (י) וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֲרוֹן אֶחָד וַיִּקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ (בימין)

מִיָּמִין בְּבֹוא אִישׁ בֵּית יְהוָה וְנָתְנוּ שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי הַסַּף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית הוי׳:

אצל המזבח. בעזרה: **מימין בבוא איש.** מימין ביאת האנשים: **שומרי הסף.** ספי העזרה, הממונים על מפתחות העזרה, שהרי תרגמו יונתן: **אמרכליא.** והאמרכלים שבעה היו, לשבעה שערי העזרה, בתוספתא דשקלים (ב טו):

(יא) וַיְהִי כִּרְאוֹתָם כִּי רַב הַכֶּסֶף בָּאָרֹון וַיַּעַל סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן הַגָּדֹול וַיָּצְרוּ וַיִּמְנוּ אֶת הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית הוי׳:

ויהי. מיום אל יום (תמיד): כראותם כי רב הכסף בארון ויעל סופר המלך וגו׳:

(יב) וְנָתְנוּ אֶת הַכֶּסֶף הַמְתֻכָּן עַל (יד) יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה (הפקדים) הַמֻּפְקָדִים בֵּית הוי׳ וַיּוֹצִיאֻהוּ לְחָרָשֵׁי הָעֵץ וְלַבֹּנִים הָעֹשִׂים בֵּית הוי׳:

ונתנו את הכסף המתכן. היו נותנין אותו הכסף המנוי, לאחר שהוציא מן הארון ושקלוהו ומנאוהו, היו נותנין אותו על ידי הגזברין הממונים על עושי המלאכה: **המתכן.** לשון מנין, כמו (שמות ה יח): ותוכן לבנים תתנו: **המפקדים.** הממונים: **ויוציאהו.** לשון הוצאה, לשכור חרשי העץ: **ולבונים.** הם הארדכלין חרשי האבן, שחבריהם עושים על פיהם ראשי האומנות:

(יג) וְלַגְּדָרִים וּלְחֹצְבֵי הָאֶבֶן וְלִקְנֹות עֵצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב לְחַזֵּק אֶת בֶּדֶק בֵּית הוי׳ וּלְכֹל אֲשֶׁר יֵצֵא עַל הַבַּיִת לְחָזְקָה:

ולגדרים. לבוני החומה, תלמידי ארדכלין: **ולחצבי האבן.** מן ההר:

(יד) אַךְ לֹא יֵעָשֶׂה בֵּית הוי׳ סִפֹּות כֶּסֶף מְזַמְּרֹות מִזְרָקוֹת חֲצֹצְרֹות כָּל כְּלִי זָהָב וּכְלִי כֶסֶף מִן הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית הוי׳:

ספות כסף מזמרות. והם כלי שיר:

(טו) כִּי לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה יִתְּנֻהוּ וְחִזְּקוּ בֹו אֶת בֵּית הוי׳: (טז) וְלֹא יְחֻשְׁבוּ אֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֶת הַכֶּסֶף עַל יָדָם לָתֵת לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה כִּי בֶאֱמֶנָה הֵם עֹשִׂים:

ולא יחשבו את האנשים. לא היו האמרכלין באין לחשבון עם האנשים הגזברין, אשר יתנו האמרכלין את הכסף תמיד על ידם לתתו לעושי המלאכה, לפי שלא היו חשודים בעיניהם, כי באמונה הם עושים:

(יז) כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף חַטָּאוֹת לֹא יוּבָא בֵּית הוי׳ לַכֹּהֲנִים יִהְיוּ: (פ)

כסף אשם וכסף חטאות. המפריש מעות לחטאתו ולאשמו, ולקח את הבהמה ונותר מן המעות: **לא יובא בית ה׳.** לבדק הבית: **לכהנים יהיו.** והם לוקחים מהם עולות קיץ למזבח, הבשר לעולה, והעורות שלהם, כך שנינו בתמורה (כג ב): זה מדרש דרש יהוידע הכהן, כל הבא ממותר חטאת וממותר אשם, ילקח בהן עולות:

(יח) אָז יַעֲלֶה חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּלָּחֶם עַל גַּת וַיִּלְכְּדָהּ וַיָּשֶׂם חֲזָאֵל פָּנָיו לַעֲלוֹת עַל יְרוּשָׁלִָם׃

אז יעלה חזאל. אחר מות יהוידע, ועשה יואש את עצמו אלוה׃

(יט) וַיִּקַּח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֵת כָּל הַקָּדָשִׁים אֲשֶׁר הִקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט וִיהוֹרָם וַאֲחַזְיָהוּ אֲבֹתָיו מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת קָדָשָׁיו וְאֵת כָּל הַזָּהָב הַנִּמְצָא בְּאֹצְרוֹת בֵּית הוי׳ וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּעַל מֵעַל יְרוּשָׁלִָם׃ (כ) וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ (כא) וַיָּקֻמוּ עֲבָדָיו וַיִּקְשְׁרוּ קֶשֶׁר וַיַּכּוּ אֶת יוֹאָשׁ בֵּית מִלֹּא הַיּוֹרֵד סִלָּא׃

בית מלא. באותו מקום: **מלא.** שם מקום: **סלא.** שם מקום׃

(כב) וְיוֹזָבָד בֶּן שִׁמְעָת וִיהוֹזָבָד בֶּן שֹׁמֵר | עֲבָדָיו הִכֻּהוּ וַיָּמֹת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ (פ)

ויוזכר בן שמעת ויהוזבד בן שמר. כתוב בדברי הימים (ב כד כו) שמעת העמונית ויהוזבד בן שמרית המואבית, ולמה פירשו הכתוב, ללמד שנפרע ממנו הקב״ה על ידי אנשים כיוצא בו, יבאו עמונים ומואבים כפויי טובה, שכפו בטובתו של אברהם אבינו שעשה ללוט שנלחם עם המלכים להצילו, והם שכרו את בלעם לקלל את בניו, ויפרע מיואש, שכפה בטובתו של יהוידע, והרג את זכריהו בנו, כמו שמפרש בדברי הימים (שם פסוק כא). ומדרש זה בספרי׃

נ"ך יומי – יום רביעי, כ"ז תמוז

מְלָכִים־ב פֶּרֶק י"ג

(א) בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָחָז בֶּן יֵהוּא עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה: (ב) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי הוי' וַיֵּלֶךְ אַחַר חַטֹּאת יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא סָר מִמֶּנָּה: (ג) וַיִּחַר אַף הוי' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד | חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וּבְיַד בֶּן הֲדַד בֶּן חֲזָאֵל כָּל הַיָּמִים: (ד) וַיְחַל יְהוֹאָחָז אֶת פְּנֵי הוי' וַיִּשְׁמַע אֵלָיו הוי' כִּי רָאָה אֶת לַחַץ יִשְׂרָאֵל כִּי לָחַץ אֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם: (ה) וַיִּתֵּן הוי' לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ מִתַּחַת יַד אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם:

ויתן ה' לישראל מושיע. את יואש בן יהואחז, שנאמר בו (לקמן פסוק יט): שלש פעמים תכה את ארם:

(ו) אַךְ לֹא סָרוּ מֵחַטֹּאות בֵּית יָרָבְעָם אֲשֶׁר (החטי) הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל בָּהּ הָלָךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן: (ז) כִּי לֹא הִשְׁאִיר לִיהוֹאָחָז עָם כִּי אִם חֲמִשִּׁים פָּרָשִׁים וַעֲשָׂרָה רֶכֶב וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רַגְלִי כִּי אִבְּדָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיְשִׂמֵם כֶּעָפָר לָדֵישׁ: (ח) וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָחָז וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: (ט) וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֵהוּ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ תַּחְתָּיו: (פ) (י) בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָחָז עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה:

בשנת שלשים ושבע וגו'. מקרא זה מוכחש משני צדדין, ולא מצאתי לו מתקן, שהיה לו לומר שלשים ותשע, שהרי עמד אביו בשנת עשרים ושלש ליואש, ומלך שבע עשרה שנה, נמצא שמת בשנת שלשים ותשע ליואש. ועוד הא אמור למטה בענין, בשנת שתים ליואש בן יהואחז מלך ישראל, מלך אמציה בן יואש מלך יהודה, נמצא שעמד יואש בן יהואחז בשנת ארבעים של יואש שהיתה שנה אחרונה לו, ובשנה שניה ליואש בן יהואחז מלך אמציה, ואף כי תאמר שמלך אמציה בשנת מות אביו, וקרא הכתוב שנת שתים ליואש, למדת שלא מלך יואש מלך ישראל עד שנת שלשים ותשע של יואש מלך יהודה:

(יא) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי הוי' לֹא סָר מִכָּל חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל בָּהּ הָלָךְ: (יב) וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר נִלְחַם עִם אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

(יג) וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עִם אֲבֹתָיו וְיָרָבְעָם יָשַׁב עַל כִּסְאוֹ וַיִּקָּבֵר יוֹאָשׁ בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: (פ)

וירבעם ישב על כסאו. בנו היה. ויש לתמוה, למה נכתבו כאן שני מקראות הללו, שהרי עוד לפנינו הוא מספר והולך בדברי יואש, וחוזר וכותב ויתר דברי יואש וגו׳, וישכב יואש עם אבותיו וגו׳. ואומר אני, שלא נכתבו אלא להפסיק, שלא לסמוך מיתת אלישע, למקרא של עבודה זרה, לומר ויעש הרע וגו׳, ואלישע חלה וגו׳:

(יד) וֶאֱלִישָׁע חָלָה אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ וַיֵּרֶד אֵלָיו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֵּבְךְּ עַל פָּנָיו וַיֹּאמַר אָבִי | אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו: (טו) וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלִישָׁע קַח קֶשֶׁת וְחִצִּים וַיִּקַּח אֵלָיו קֶשֶׁת וְחִצִּים: (טז) וַיֹּאמֶר | לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַרְכֵּב יָדְךָ עַל הַקָּשֶׁת וַיַּרְכֵּב יָדוֹ וַיָּשֶׂם אֱלִישָׁע יָדָיו עַל יְדֵי הַמֶּלֶךְ: (יז) וַיֹּאמֶר פְּתַח הַחַלּוֹן קֵדְמָה וַיִּפְתָּח וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה וַיּוֹר וַיֹּאמֶר חֵץ תְּשׁוּעָה לַיהוה וְחֵץ תְּשׁוּעָה בַּאֲרָם וְהִכִּיתָ אֶת אֲרָם בַּאֲפֵק עַד כַּלֹּתָה:

פתח החלון קדמה. מול ארץ ארם שהם במזרח, כמה שנאמר (ישעיהו ט יא): ארם מקדם: **ירה ויור.** שדי ושדא: **ויאמר חץ תשועה וגו׳.** אלישע אמר החץ הזה יהיה סימן תשועה לישראל: **באפק.** שם העיר:

(יח) וַיֹּאמֶר קַח הַחִצִּים וַיִּקָּח וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַךְ אַרְצָה וַיַּךְ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיַּעֲמֹד: (יט) וַיִּקְצֹף עָלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת חָמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ פְּעָמִים אָז הִכִּיתָ אֶת אֲרָם עַד כַּלֹּתָה וְעַתָּה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים תַּכֶּה אֶת אֲרָם: (ס)

ויאמר להכות חמש או שש פעמים. היה לך: **אז.** אם כך עשית, הכית את ארם חמש או שש פעמים, שהרי לסימן תשועה הרכבתי ידיך על הקשת:

(כ) וַיָּמָת אֱלִישָׁע וַיִּקְבְּרֻהוּ וּגְדוּדֵי מוֹאָב יָבְאוּ בָאָרֶץ בָּא שָׁנָה:

יבאו בארץ. היו רגילין לבא ולשלול בארץ: **בא שנה.** במיעל שתא, בתשובת השנה, בעוד הארץ מליאה דשאים ויש מאכל לבהמתם, דרך חיילות לצאת:

(כא) וַיְהִי הֵם | קֹבְרִים אִישׁ וְהִנֵּה רָאוּ אֶת הַגְּדוּד וַיַּשְׁלִיכוּ אֶת הָאִישׁ בְּקֶבֶר אֱלִישָׁע וַיֵּלֶךְ וַיִּגַּע הָאִישׁ בְּעַצְמוֹת אֱלִישָׁע וַיִּחִי וַיָּקָם עַל רַגְלָיו: (פ) (כב) וַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם לָחַץ אֶת יִשְׂרָאֵל כֹּל יְמֵי יְהוֹאָחָז: (כג) וַיָּחֶן יהוה אֹתָם וַיְרַחֲמֵם וַיִּפֶן אֲלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָם וְלֹא הִשְׁלִיכָם מֵעַל פָּנָיו עַד עָתָּה: (כד) וַיָּמָת חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּמְלֹךְ בֶּן הֲדַד בְּנוֹ תַּחְתָּיו: (כה) וַיָּשָׁב יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח אֶת הֶעָרִים מִיַּד בֶּן הֲדַד בֶּן חֲזָאֵל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד יְהוֹאָחָז אָבִיו בַּמִּלְחָמָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשֶׁב אֶת עָרֵי יִשְׂרָאֵל: (פ)

נ"ך יומי – יום חמישי, כ"ח תמוז

‖ עֶרֶב התרמה לקראת קַמְפֵּיין "עֵת לְפָרוֹץ" ‖

מְלָכִים־ב פֶּרֶק י"ד

(א) בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן יוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ בֶן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
(ב) בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ (יהועדין) יְהוֹעַדָּן מִן יְרוּשָׁלִָם׃ (ג) וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי הוי׳ רַק לֹא כְּדָוִד אָבִיו כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יוֹאָשׁ אָבִיו עָשָׂה׃ (ד) רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ (ה) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיַּךְ אֶת עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃ (ו) וְאֶת בְּנֵי הַמַּכִּים לֹא הֵמִית כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר צִוָּה הוי׳ לֵאמֹר לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל אָבוֹת כִּי אִם אִישׁ בְּחֶטְאוֹ (ימות) יוּמָת׃ (ז) הוּא הִכָּה אֶת אֱדוֹם בְּגֵיא (המלח) מֶלַח עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְתָפַשׂ אֶת הַסֶּלַע בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ יָקְתְאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ (פ)

ויקרא את שמה יקתאל. שהיתה לו לקיהוי שינים, כמו שכתוב בדברי הימים (ב כה יד): **אחרי בוא אמציהו מהכות את אדומים, ויבא את אלהי בני שעיר ויעמידם לו לאלהים, ולפניהם ישתחוה וגו׳.** והוכיחו הנביא ואמר לו (שם פסוק טז): ידעתי כי יעץ אלהים להשחיתך, ומה היא העצה, שהשיאו להתגרות במלך ישראל:

(ח) אָז שָׁלַח אֲמַצְיָהוּ מַלְאָכִים אֶל יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז בֶּן יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה נִתְרָאֶה פָּנִים׃

אז שלח אמציה מלאכים וגו׳ נתראה פנים. במלחמה:

(ט) וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה אֶת בִּתְּךָ לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת הַחוֹחַ׃

החוח אשר בלבנון. שכם בן חמור: **שלח אל הארז.** יעקב: **ותעבור חית השדה.** בני יעקב באו על החללים, אף כאן אתה בא להתמשל אלי. ומשל בזיון הוא, שדימהו לחוח, ואת עצמו לארז: **ותעבור חית השדה אשר בלבנון ותרמוס וגו׳.** לפי שנתגאית, אף אתה ירמסוך גדודי חיילותי:

(י) הַכֵּה הִכִּיתָ אֶת אֱדוֹם וְנִשְׂאֲךָ לִבֶּךָ הִכָּבֵד וְשֵׁב בְּבֵיתֶךָ וְלָמָּה תִתְגָּרֶה בְּרָעָה וְנָפַלְתָּה אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ׃ (יא) וְלֹא שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָּנִים הוּא וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃ (יב) וַיִּנָּגֵף

יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנָּסוּ אִישׁ (לאהלו) לְאׇהָלָיו׃ (יג) וְאֵתְ אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן יְהוֹאָשׁ בֶּן אֲחַזְיָהוּ תָּפַשׂ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ (ויבאו) וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיִּפְרׇץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּשַׁעַר אֶפְרַ֫יִם עַד שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה׃ (יד) וְלָקַח אֶת כָּל הַזָּהָב וְ֭הַכֶּסֶף וְאֶת כָּל הַכֵּלִים הַנִּמְצָאִים בֵּית הוי׳ וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב שֹׁמְרוֹנָה׃

ואת בני התערובות. בני השרים, שהיו נתונים בבית המלך לערבון, שלא ימרדו אבותם בו. וכן תרגם יונתן: בני רבריא׃

(טו) וְיֶתֶר׀ דִּבְרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר נִלְחַם עִם אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ (טז) וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָשׁ עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ **(פ)** (יז) וַיְחִי אֲמַצְיָהוּ בֶן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃

ויחי אמציהו וגו׳. כל חמש עשרה שנה מלך עוזיהו בנו בחייו, שכן כתוב בדברי הימים (שם פסוק כז): ומעת אשר סר אמציהו מאחר ה׳׃

(יח) וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ (יט) וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַ͏ִם וַיָּנָס לָכִישָׁה וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה וַיְמִתֻהוּ שָׁם׃

ויקשרו עליו וגו׳. משמעו מה שאמר הנביא, כי יעץ ה׳ להשחיתך: **וינס לכישה.** שם היה כל חמש עשרה שנה׃

(כ) וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ עַל הַסּוּסִים וַיִּקָּבֵר בִּירוּשָׁלַ͏ִם עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃ (כא) וַיִּקְח֗וּ כָּל עַם יְהוּדָה אֶת עֲזַרְיָ֫ה וְה֥וּא בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ׃ (כב) הֽוּא בָּנָה אֶת אֵילַת וַיְשִׁבֶ֫הָ לִיהוּדָה אַחֲרֵי שְׁכַב הַמֶּלֶךְ עִם אֲבֹתָיו׃ (פ)

אחרי שכב המלך עם אבותיו. אחרי מות אמציה אביו, מכאן אתה למד שמלך עוזיה בימי אביו, ומכל מקום לא נתנה אילת בידו עד לאחר מות אביו, שאם לא מלך בחיי אביו למה לו לומר אחרי שכב המלך עם אבותיו, וכשאתה מונה ימי הבית על פי שנות המלכים, אם אינך מחסר ט״ו שנים הללו שנמנית לאמציה ולעוזיהו, תמצא שעמד ארבע מאות ועשרים וחמש׃

(כג) בִּשְׁנַת֨ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַאֲמַצְיָהוּ בֶן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל֮ בְּשֹׁמְרוֹן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה׃ (כד) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָ֠ר מִכֹּל חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל׃ (כה) הֽוּא הֵשִׁיב אֶת

גְּבוּל יִשְׂרָאֵל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד יָם הָעֲרָבָה כִּדְבַר הוי' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגַּת הַחֵפֶר׃

הוא השיב. מיד מלכי ארם: **יונה בן אמתי.** הוא שמשח את יהוא, שאמר לו בני רבעים ישבו לך. אבל רבותינו (יבמות צא א): דקדקו, (יונה ג א:) ויהי דבר ה' אל יונה שנית, ולא שלישית, לפי שתבע כבוד הבן, ולא תבע כבוד האב, והוקשה להם זה המקרא, ותרצוהו, כדבר ה' אשר דבר ביד יונה לנינוה, ונהפכה גזרת רעה לטובה, כך נהפך לישראל בימי ירבעם בן יואש, מרעה שהיו בה, אשר אבדם מלך ארם וישימם כעפר לדוש, ועכשיו נהפך להם לטובה:

(כו) כִּי רָאָה הוי' אֶת עֳנִי יִשְׂרָאֵל מֹרֶה מְאֹד וְאֶפֶס עָצוּר וְאֶפֶס עָזוּב וְאֵין עֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל׃

מורה מאד. מיצר מאד, קונטריאי"ש בלע"ז. כמו (יהושע א יח): אשר ימרה את פיך; (דברים ט כד): **ממרים הייתם; (בראשית כו לד) ותהיין מרת רוח.** ויש פותרים: מורה מאד, ירוד מאד, לשון (שמות טו א): ירה בים:

(כז) וְלֹא דִבֶּר הוי' לִמְחוֹת אֶת שֵׁם יִשְׂרָאֵל מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם וַיּוֹשִׁיעֵם בְּיַד יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ׃ (כח) וְיֶתֶר דִּבְרֵי יָרָבְעָם וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר נִלְחָם וַאֲשֶׁר הֵשִׁיב אֶת דַּמֶּשֶׂק וְאֶת חֲמָת לִיהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ (כט) וַיִּשְׁכַּב יָרָבְעָם עִם אֲבֹתָיו עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ זְכַרְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ (פ)

נ"ך יומי – יום ששי, כ"ט תמוז

מְלָכִים־ב פֶּרֶק פ"ו

(א) בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ עֲזַרְיָה בֶן אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה:

בשנת עשרים ושבע שנה לירבעם וגו'. אפשר לומר כן, והלא עוזיה וירבעם מלכו כאחת, כמו שפירש בסמוך, אלא מה תלמוד לומר בשנת עשרים ושבע לירבעם מלך עזריה, שמלך מלכות מנוגעת, למדנו שנתנגע בשנת עשרים ושבע למלכותו:

(ב) בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה בְמָלְכֹו וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמֹּו יְכָלְיָהוּ מִירוּשָׁלִָם: (ג) וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי הוָ' כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו: (ד) רַק הַבָּמֹות לֹא סָרוּ עֹוד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמֹות: (ה) וַיְנַגַּע הוָ' אֶת הַמֶּלֶךְ וַיְהִי מְצֹרָע עַד יֹום מֹותֹו וַיֵּשֶׁב בְּבֵית הַחָפְשִׁית וְיוֹתָם בֶּן הַמֶּלֶךְ עַל הַבַּיִת שֹׁפֵט אֶת עַם הָאָרֶץ:

וינגע ה' את המלך. מפורש בדברי הימים (ב כו טז כא) שנכנס להיכל להקטיר על המזבח הקטורת: **בבית החפשית.** עשה לו בית בבית הקברות, כמה דאת אמר (תהלים פח ו): **במתים חפשי.** בירושלמי:

(ו) וְיֶתֶר דִּבְרֵי עֲזַרְיָהוּ וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: (ז) וַיִּשְׁכַּב עֲזַרְיָהוּ עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתֹו עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנֹו תַּחְתָּיו: (פ) (ח) בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לַעֲזַרְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ זְכַרְיָהוּ בֶן יָרָבְעָם עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרֹון שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים:

בשנת שלשים ושמנה שנה לעזריהו מלך יהודה מלך זכריהו. אף מכאן יש ללמוד שמלך עזריה משמת יואש מלך ישראל חמש עשרה שנה בחיי אמציה אביו, שאם לא עמד עד שמת אביו, נמצא שלא עמד עד בשנת חמש עשרה לירבעם בן יואש, וירבעם מלך ארבעים ואחת, נמצא שמת ירבעם בשנת עשרים ושבע לעוזיה, והיאך הוא אומר בשנת שלשים ושמונה. אלא על כרחך, עוזיה וירבעם מלכו כאחת, אלא שירבעם מלך בחיי אביו יהואש שלש שנים, לכך הוא אומר וירבעם ישב על כסאו, שישב כבר, ועוזיה עמד משמת יואש, ומלך ירבעם מלכות שלמה. ובסדר עולם ראיתי, שירבעם מלך בחיי אביו שנה, ואיני יודע אם שבוש הסופרים הוא, שאינו יכול ליישב בשנת שלשים ושמונה לעזריה מלך זכריה, אלא בענין זה:

(ט) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יהוה כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו לֹא סָר מֵחַטֹּאוֹת יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל: (י) וַיִּקְשֹׁר עָלָיו שַׁלֻּם בֶּן יָבֵשׁ וַיַּכֵּהוּ קֳבָל עָם וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו:

ויכהו קבל עם. ומחהי קדם עמא, לעיני העם:

(יא) וַיְהִי דְּבַרֵי זְכַרְיָה הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: (יב) הַוּא דְבַר יהוה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל יֵהוּא לֵאמֹר בְּנֵי רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל וַיְהִי כֵן: (פ)

ויהי כן. לא שהיתה כדאי מלכותו לימשך כל כך, אלא לקיים דבר מלך, שנאמר (ישעיהו נה יא): כן יהיה דברי אשר יצא מפי וגו':

(יג) שַׁלֻּם בֶּן יָבֵישׁ מָלַךְ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָתֵשַׁע שָׁנָה לְעֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יֶרַח יָמִים בְּשֹׁמְרוֹן: (יד) וַיַּעַל מְנַחֵם בֶּן גָּדִי מִתִּרְצָה וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת שַׁלֻּם בֶּן יָבֵישׁ בְּשֹׁמְרוֹן וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו: (טו) וְיֶתֶר דִּבְרֵי שַׁלֻּם וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קָשָׁר הִנָּם כְּתֻבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: (ס) (טז) אָז יַכֶּה מְנַחֵם אֶת תִּפְסַח וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּהּ וְאֶת גְּבוּלֶיהָ מִתִּרְצָה כִּי לֹא פָתַח לוֹ וַיַּךְ אֶת כָּל הֶהָרוֹתֶיהָ בִּקֵּעַ: (פ)

כי לא פתח. שר העיר לא פתח לו את העיר, לקבלו למלך עליהם: **ההרותיה.** את הנשים ההרות שבה, בקע:

(יז) בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָתֵשַׁע שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ מְנַחֵם בֶּן גָּדִי עַל יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר שָׁנִים בְּשֹׁמְרוֹן: (יח) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יהוה לֹא סָר מֵעַל חַטֹּאוֹת יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל כָּל יָמָיו: (יט) בָּא פּוּל מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם לְפוּל אֶלֶף כִּכַּר כֶּסֶף לִהְיוֹת יָדָיו אִתּוֹ לְהַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ: (כ) וַיֹּצֵא מְנַחֵם אֶת הַכֶּסֶף עַל יִשְׂרָאֵל עַל כָּל גִּבּוֹרֵי הַחַיִל לָתֵת לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף לְאִישׁ אֶחָד וַיָּשָׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ: (כא) וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַחֵם וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: (כב) וַיִּשְׁכַּב מְנַחֵם עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו: (פ) (כג) בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ פְּקַחְיָה בֶן מְנַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁנָתָיִם: (כד) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יהוה לֹא סָר מֵחַטֹּאוֹת יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל: (כה) וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ שָׁלִישׁוֹ וַיַּכֵּהוּ בְשֹׁמְרוֹן בְּאַרְמוֹן בֵּית (מלך) הַמֶּלֶךְ אֶת אַרְגֹּב וְאֶת הָאַרְיֵה וְעִמּוֹ חֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי גִלְעָדִים וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו:

שלישו. גבור שלו: **את ארגוב ואת האריה.** כל ארגוב לשון פלטין החשובין, וכל 'טרכונין' בלשון ארמי, פלטין החשובין למלכות. בארמון הגדול אשר אצל הארגוב: **ואת האריה.** יש לומר, שהיה אריה של זהב עומד באותו ארמון:

(כו) וְיֶתֶר דִּבְרֵי פְקַחְיָה וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: (פ) (כז) בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים שָׁנָה: (כח) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי הוי' לֹא סָר מִן חַטֹּאוֹת יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל: (כט) בִּימֵי פֶקַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בָּא תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּקַּח אֶת עִיּוֹן וְאֶת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה וְאֶת יָנוֹחַ וְאֶת קֶדֶשׁ וְאֶת חָצוֹר וְאֶת הַגִּלְעָד וְאֶת הַגָּלִילָה כֹּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי וַיַּגְלֵם אַשּׁוּרָה: (ל) וַיִּקְשֹׁר קֶשֶׁר הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה עַל פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים לְיוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּה:

בשנת עשרים ליותם. היה לו לומר בשנת ארבע לאחז, שהרי כל ימי מלכות יותם שש עשרה שנה, אלא לפי שהיה אחז רשע, רצה הכתוב למנותם ליותם בקבר, ולא לאחז בחיים, כך הוא בסדר עולם:

(לא) וְיֶתֶר דִּבְרֵי פֶקַח וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: (פ) (לב) בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְפֶקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ יוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה: (לג) בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁא בַּת צָדוֹק: (לד) וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי הוי' כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו עָשָׂה: (לה) רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת הוּא בָּנָה אֶת שַׁעַר בֵּית הוי' הָעֶלְיוֹן: (לו) וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹתָם אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: (לז) בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל הוי' לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וְאֶת פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ:

בימים ההם. בסוף ימיו של יותם: **להשליח.** לגרות:

(לח) וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו: (פ)

נ"ך יומי – שבת־קדש פרשת מטות־מסעי, א' מנחם־אב

|| ראש־חדש ||

מְלָכִים־ב פֶּרֶק ט"ז

(א) בִּשְׁנַת שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפֶקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ מָלַךְ אָחָז בֶּן יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה: (ב) בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכֹו וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְלֹא עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי הוי' אֱלֹהָיו כְּדָוִד אָבִיו: (ג) וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת בְּנֹו הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַג�ֹּויִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ הוי' אֹתָם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ד) וַיִּזְבַּח וַיְקַטֵּר בַּבָּמֹות וְעַל הַגְּבָעֹות וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן: (ה) אָז יַעֲלֶה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וּפֶקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלִַם לַמִּלְחָמָה וַיָּצֻרוּ עַל אָחָז וְלֹא יָכְלוּ לְהִלָּחֵם: (ו) בָּעֵת הַהִיא הֵשִׁיב רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם אֶת אֵילַת לַאֲרָם וַיְנַשֵּׁל אֶת הַיְהוּדִים מֵאֵילֹות (וארמים) וַאֲדוֹמִים בָּאוּ אֵילַת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיֹּום הַזֶּה: (פ) (ז) וַיִּשְׁלַח אָחָז מַלְאָכִים אֶל תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֵאמֹר עַבְדְּךָ וּבִנְךָ אֲנִי עֲלֵה וְהוֹשִׁעֵנִי מִכַּף מֶלֶךְ אֲרָם וּמִכַּף מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַקּוֹמִים עָלָי: (ח) וַיִּקַּח אָחָז אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב הַנִּמְצָא בֵּית הוי' וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר שֹׁחַד: (ט) וַיִּשְׁמַע אֵלָיו מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶל דַּמֶּשֶׂק וַיִּתְפְּשֶׂהָ וַיַּגְלֶהָ קִירָה וְאֶת רְצִין הֵמִית:

ויגלה קירה. את העם אשר בה, הגלה למדינה ששמה קיר:

(י) וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ אָחָז לִקְרַאת תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר דַּמֶּשֶׂק וַיַּרְא אֶת הַמִּזְבַּח אֲשֶׁר בְּדַמֶּשֶׂק וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶל אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת דְּמוּת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת תַּבְנִיתֹו לְכָל מַעֲשֵׂהוּ: (יא) וַיִּבֶן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת הַמִּזְבֵּחַ כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק כֵּן עָשָׂה אוּרִיָּה הַכֹּהֵן עַד בֹּוא הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק:

עד בא. לפני בוא המלך מדמשק:

(יב) וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ מִדַּמֶּשֶׂק וַיַּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו: (יג) וַיְקַטֵּר אֶת עֹלָתֹו וְאֶת מִנְחָתֹו וַיַּסֵּךְ אֶת נִסְכֹּו וַיִּזְרֹק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לֹו עַל הַמִּזְבֵּחַ: (יד) וְאֶת הַמִּזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי הוי' וַיַּקְרֵב מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת מִבֵּין הַמִּזְבֵּחַ וּמִבֵּין בֵּית הוי' וַיִּתֵּן אֹתֹו עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹונָה:

ואת מזבח הנחשת ויקרב וגו'. אי אפשר לומר מזבח הנחשת שעשה משה, שהרי נגנז, ואי אפשר לומר מזבח אבנים שעשה שלמה וקראו (בדברי הימים ב ז ז) מזבח הנחשת, שהרי אי אפשר לקרבו מזוית לזוית אלא אם הורסו, והרי שנינו אש שירדה בימי שלמה לא נסתלקה מעל המזבח, עד שבא מנשה וסילקה, שהוא הרס את המזבח

כמו שמצינו באגדת חלק (זבחים סא ב). אין לי לפרש מזבח זה, אלא בכיורות ומכונות של נחשת, שהיו צרכי מזבח, והיו אצל המזבח הקודש, וכשעשה אחז את המזבח לעבודה זרה, סילק את הכיור והקריבו לצד אחר מאת פני הבית, שלא להפסיק בין המזבח שעשה ובין בית ה׳, ויתן אותו אצל מזבח הקודש צפונה. ומצינו שפירשו רבותינו דוגמתו (במסכת שבת דף נה א) ויבאו ויעמדו אצל מזבח הנחשת (יחזקאל ט ב), מזבח הנחושת מי הוה, אמר להם התחילו ממקום שאומרין שירה לפני. הרי כאן לכלי שיר של נחושת קראו מזבח:

(טו) (ויצוהו) וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת אוּרִיָּה הַכֹּהֵן לֵאמֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הַקְטֵר אֶת עֹלַת הַבֹּקֶר וְאֶת מִנְחַת הָעֶרֶב וְאֶת עֹלַת הַמֶּלֶךְ וְאֶת מִנְחָתוֹ וְאֶת עֹלַת כָּל עַם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם וְכָל דַּם עֹלָה וְכָל דַּם זֶבַח עָלָיו תִּזְרֹק וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת יִהְיֶה לִי לְבַקֵּר:

לבקר. לפרקים, לכשיעלה בלבי לבקרו:

(טז) וַיַּעַשׂ אוּרִיָּה הַכֹּהֵן כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ אָחָז: (יז) וַיְקַצֵּץ הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת הַמִּסְגְּרוֹת הַמְּכֹנוֹת וַיָּסַר מֵעֲלֵיהֶם (ואת) אֶת הַכִּיֹּר וְאֶת הַיָּם הוֹרִד מֵעַל הַבָּקָר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מַרְצֶפֶת אֲבָנִים:

את המסגרות המכונות. איצטבלאות שהמכונות עשויות עליהם, כמו שנאמר (מלכים א ז כח): וזה מעשה המכונות מסגרות להם:

(יח) וְאֶת (מיסך) מוֹסַךְ הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר בָּנוּ בַבַּיִת וְאֶת מְבוֹא הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה הֵסֵב בֵּית הוי׳ מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר:

מוסך השבת. גג אהל עשוי לצל, לשבת תחתיו בעזרה ביום השבת: **ואת מבוא המלך.** שהיה בא בו מביתו לבית ה׳ דרך החוץ, הסב אותו במקום הצנע, מפני מלך אשור שלא יחמוד אותן הכלים, וגם את המבוא הסב, שמא יצטרך להחבא, ויברח בהצנע:

(יט) וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: (כ) וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו: (פ)

פרק משנה שבועי

שבועות פרק א׳

א. שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, יְדִיעוֹת הַטֻּמְאָה שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁנַיִם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה:

ר"ע מברטנורה

שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם. כְּתִיבִי בִּקְרָא בְּהֶדְיָא (וַיִּקְרָא ה) אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִּשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב. אֹכַל, לְהֵיטִיב. לֹא אֹכַל, לְהָרַע, שֶׁמְּעַנֶּה אֶת עַצְמוֹ. וְהוּא הַדִּין לְכָל דָּבָר שֶׁהוּא הֵן וְלָאו לְהַבָּא, דִּלְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְהַבָּא מַשְׁמַע: **שֶׁהֵן אַרְבַּע.** יֵשׁ לְרַבּוֹת עוֹד שְׁתַּיִם אֲחֵרִים דְּלֹא כְתִיבִי. וְהֵן, הֵן וְלָאו דִּלְשֶׁעָבַר . כְּמוֹ אָכַלְתִּי וְלֹא אָכַל, אוֹ לֹא אָכַלְתִּי וְאָכַל: **יְדִיעוֹת הַטֻּמְאָה.** אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא (שָׁם), הָאָמוּר בְּוַיִּקְרָא אֲצֶל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו : **שְׁתַּיִם.** כְּתִיבִי בִּקְרָא. דִּכְתִיב (שָׁם) וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא, מַשְׁמַע שֶׁנֶּעֱלְמָה מִמֶּנּוּ טֻמְאָה וְעַל יְדֵי אוֹתוֹ הֶעְלֵם אָכַל בְּשַׂר קֹדֶשׁ, הֲרֵי אַחַת. אוֹ נִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ, הֲרֵי שְׁתַּיִם: **שֶׁהֵן אַרְבַּע.** יֵשׁ לְרַבּוֹת עוֹד שְׁנַיִם חִיּוּבִים אֲחֵרִים . הֶעְלֵם קֹדֶשׁ, וְהֶעְלֵם מִקְדָּשׁ, וְזָכוּר הוּא אֶת הַטֻּמְאָה: **יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת.** הוֹצָאָה מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, יָלְפִינַן מִקְּרָא מִן וַיִּצְוּ מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה וְגוֹ׳ (שְׁמוֹת לו), לֹא תַּפִּיקוּ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים: **שְׁתַּיִם.** אַחַת לָעוֹמֵד בַּחוּץ וְהוֹשִׁיט יָדוֹ לִפְנִים וְנָטַל הַחֵפֶץ וְהוֹצִיאוֹ, וְאַחַת לָעוֹמֵד בִּפְנִים וְנָטַל הַחֵפֶץ מִמְּקוֹמוֹ וְהוֹצִיאוֹ לַחוּץ: **שֶׁהֵן אַרְבַּע.** יֵשׁ לְהוֹסִיף עוֹד שְׁתַּיִם דְּהַכְנָסָה , אַף עַל גַּב דְּלֹא כְתִיבִי. שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהַקְּפִידָה תּוֹרָה מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת בְּהוֹצָאָה, כָּךְ הִקְפִּידָה עַל הַהַכְנָסָה. אַחַת לָעוֹמֵד בִּפְנִים וְהוֹצִיא יָדוֹ לַחוּץ וְנָטַל חֵפֶץ וְהִכְנִיס, וְאַחַת לָעוֹמֵד בַּחוּץ וְנָטַל חֵפֶץ מִמְּקוֹמוֹ וְהוֹשִׁיטוֹ לִפְנִים וְהִנִּיחוֹ: **מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁנַיִם.** כְּתִיבִי בַּקְּרָא (וַיִּקְרָא יג), שְׂאֵת וּבַהֶרֶת: **שֶׁהֵן אַרְבָּעָה.** תּוֹלָדָה דִּשְׂאֵת וְתוֹלָדָה דְּבַהֶרֶת, דְּלֹא כְתִיבִי בַּקְּרָא בְּהֶדְיָא:

ב. כֹּל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וִידִיעָה בַּסּוֹף וְהֶעְלֵם בֵּינְתַיִם, הֲרֵי זֶה בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד. יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף, שָׁעִיר שֶׁנַּעֲשָׂה בִּפְנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים תּוֹלֶה, עַד שֶׁיִּוָּדַע לוֹ וְיָבִיא בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד:

ר"ע מברטנורה

כֹּל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה. אַיְדִיעוֹת הַטֻּמְאָה קָאֵי. וְאַיְדֵי דְּזוּטְרֵי מִלַּיְהוּ מְפָרֵשׁ לְהוּ בְּרִישָׁא וַהֲדַר מְפָרֵשׁ שְׁבוּעוֹת דִּנְפִישֵׁי מִלַּיְהוּ. וְיִצִיאוֹת וּמַרְאוֹת, כָּל חֲדָא וַחֲדָא מְפָרְשָׁא בְּמַסֶּכְתָּא דִּידֵיהּ, לְהָכִי לֹא פָּרְשִׁינְהוּ בְּהַאי מַסֶּכְתָּא. וְלֹא תְּנִינְהוּ הָכָא אֶלָּא מִשּׁוּם דְּדָמוּ לַהֲדָדֵי בִּשְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע: **יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה.** שֶׁיָּדַע שֶׁנִּטְמָא: **וִידִיעָה בַּסּוֹף.** מִשֶּׁאָכַל אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּהֶעְלֵם אוֹ נִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ בְּהֶעְלֵם וְיָצָא, נוֹדַע לוֹ שֶׁבְּטֻמְאָה אָכַל אוֹ בְּטֻמְאָה נִכְנַס: **וְהֶעְלֵם בֵּינְתַיִם.** כְּשֶׁאָכַל אֶת הַקֹּדֶשׁ נֶעֱלְמָה מִמֶּנּוּ טֻמְאָה אוֹ קֹדֶשׁ, אוֹ נִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ

וְנֶעֱלְמָה מִמֶּנּוּ טֻמְאָה אוֹ מִקְדָּשׁ: **הֲרֵי זֶה בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד.** עוֹלֶה לֶעָשִׁיר, וְיוֹרֵד לֶעָנִי. עָשִׁיר מֵבִיא חַטַּאת בְּהֵמָה, וְעָנִי חַטַּאת הָעוֹף, וְדַל שֶׁבַּדַּלִּים עֲשִׂירִית הָאֵיפָה, וְהִיא מִנְחַת חוֹטֵא הָאֲמוּרָה בְּכָל מָקוֹם: **שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים.** שָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁמֵּבִיא מִדָּמוֹ לִפְנִים: **תּוֹלָה.** לְהָגִין עָלָיו מִן הַיִּסּוּרִין: **עַד שֶׁיִּוָּדַע לוֹ.** שֶׁאָכַל קֹדֶשׁ בְּטֻמְאָה וְיָבִיא קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:

ג. אֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף, שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כט) מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים, עַל מַה שֶּׁזֶּה מְכַפֵּר, זֶה מְכַפֵּר. מַה הַפְּנִימִי אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה, אַף הַחִיצוֹן אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה:

ר"ע מברטנורה

אֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה. שֶׁלֹּא יָדַע בְּטֻמְאָה זוֹ מִימָיו , זֶה לֹא בָא לִכְלַל קָרְבָּן עוֹד לְעוֹלָם. שֶׁהֲרֵי אֵין קָרְבָּן בָּא אֶלָּא עַל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה: **שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ.** הַקָּרֵב בַּמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן בְּמוּסָפִין שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים: **וְיוֹם הַכִּפּוּרִים.** עַצְמוֹ מְכַפֵּר עִם הַשָּׂעִיר: **שֶׁנֶּאֱמַר.** בְּשָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ (בְּמִדְבַּר כט) שָׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים, וְחַטַּאת הַכִּפֻּרִים הוּא הַשָּׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים, וְהִקִּישָׁן הַכָּתוּב, לְלַמֶּדְךָ שֶׁעַל מַה שֶּׁזֶּה מְכַפֵּר זֶה מְכַפֵּר. מַה פְּנִימִי אֵינוֹ בָא אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה, וּמַאי נִיהוּ, יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, כִּדְיָלְפִינַן מִקְּרָא דִּכְתִיב לְכָל חַטֹּאתָם, דְּמַשְׁמַע לְאוֹתָם שֶׁיָּבֹאוּ לִכְלַל חַטָּאת כְּשֶׁתִּהְיֶה לָהֶם יְדִיעָה בַּסּוֹף, וְאִי אֶפְשָׁר לָבֹא לִכְלַל חַטָּאת אֶלָּא אִם כֵּן הָיְתָה לוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, אַף שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ אֵינוֹ מְכַפֵּר אֶלָּא עַל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה, וּמַאי נִיהוּ, יְדִיעָה בַּסּוֹף וְלֹא בַּתְּחִלָּה דְּלֹא אָתְיָא לִכְלַל קָרְבָּן, וּמְכַפֵּר זֶה כַּפָּרָה גְּמוּרָה בְּלֹא תְלָיָה:

ד. וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף, שְׂעִירֵי הָרְגָלִים וּשְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִים, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, שְׂעִירֵי הָרְגָלִים מְכַפְּרִין, אֲבָל לֹא שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים. וְעַל מַה שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין, עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא . רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, כָּל הַשְּׂעִירִים כַּפָּרָתָן שָׁוָה עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא, וְשֶׁל רְגָלִים מְכַפְּרִין עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף, וְשֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף. אָמְרוּ לוֹ, מַהוּ שֶׁיִּקְרְבוּ זֶה בָזֶה. אָמַר לָהֶם, יִקָּרְבוּ. אָמְרוּ לוֹ, הוֹאִיל וְאֵין כַּפָּרָתָן שָׁוָה, הֵיאַךְ קְרֵבִין זֶה בָזֶה. אָמַר לָהֶן, כֵּלָּן בָּאִין לְכַפֵּר עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו:

ר"ע מברטנורה

שְׂעִירֵי הָרְגָלִים. בְּכָל הָרְגָלִים נֶאֱמְרוּ שְׂעִירֵי חַטָּאת בְּמוּסָפִין: **וּשְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִים.** דִּכְתִיב בִּשְׂעִיר רֹאשׁ חֳדֶשׁ (שָׁם כה) לְחַטָּאת לַה', חֲטָא שֶׁאֵין מַכִּיר בּוֹ אֶלָּא ה' שָׂעִיר זֶה יְהֵא מְכַפֵּר, וְהַיְנוּ שֶׁאֵין בּוֹ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף . וּשְׂעִירֵי

רְגָלִים יָלְפִינַן מִשְּׂעִיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּהֶקֵּשׁ, דִּשְׂעִיר הָוָה מָצֵי לְמִכְתַּב בְּכֻלְּהוּ רְגָלִים, וְכָתַב וּשְׂעִיר , וָא״ו מוֹסִיף עַל עִנְיָן רִאשׁוֹן, לְהַקִּישׁ שֶׁעַל מַה שֶּׁזֶּה מְכַפֵּר אֵלּוּ מְכַפְּרִים: **כָּל הַשְּׂעִירִים כַּפָּרָתָן שָׁוָה.** כָּל שְׂעִירֵי הַמּוּסָפִין, בֵּין שְׂעִירֵי רְגָלִים בֵּין שְׂעִיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ בֵּין שְׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, כַּפָּרָתָן שָׁוָה, שֶׁהֵם מְכַפְּרִין בֵּין עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְיֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף בֵּין עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף וְלֹא בַּתְּחִלָּה, בֵּין עַל טָהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא, וְנָפְקָא מִנַּהּ לְטָמְאָה שֶׁאֵרָעָה בֵּין זוֹ לְזוֹ. אֲבָל שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לֹא נֶחְלְקוּ עָלָיו שֶׁהוּא תוֹלֶה עַל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף, כִּדְאָמְרִינַן: **הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר.** הַאי דַּהֲדַר נָקֵט לַהּ, מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמֵימַר אָמְרוּ לוֹ מַהוּ שֶׁיִּקָּרְבוּ זֶה בָּזֶה: **מַהוּ שֶׁיִּקָּרְבוּ.** אִם אָבַד שָׂעִיר שֶׁהֻפְרַשׁ לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְנִתְכַּפְּרוּ בְּאַחֵר, וְנִמְצָא זֶה בָּרֶגֶל אוֹ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, מַהוּ שֶׁיִּקָּרֵיב לְשֵׁם שְׂעִירוֹ שֶׁל יוֹם: **אָמְרוּ לוֹ הוֹאִיל וְאֵין כַּפָּרָתָן שָׁוָה.** רַבִּי מֵאִיר הוּא דְּקָאָמַר לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן , בְּשִׁלָּמָא אִי אָמְרִתְּ כֻּלָּן כַּפָּרָתָם שָׁוָה, יִקָּרֵב, שֶׁהֲרֵי כֻּלָּן כַּפָּרָה אַחַת הֵן מְכַפְּרִים, אֶלָּא לְדִידָךְ, זוֹ שֶׁהֻפְרְשָׁה לְכַפֵּר עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְיֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף, הֵיאַךְ יִקָּרֵב בָּרֶגֶל לְכַפֵּר עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף, אוֹ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ לְכַפֵּר עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא: **לְכַפֵּר עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו.** וְכֵינָן דְּבָזֶה שָׁוִין, אַף עַל פִּי שֶׁכַּפָּרָתָן חֲלוּקוֹת יָכוֹל הוּא לְקָרֵב:

ה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ, שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל טָהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא. מוֹסִיף עֲלֵיהֶם שֶׁל רְגָלִים , שֶׁמְּכַפְּרִין עַל טָהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף. מוֹסִיף עֲלֵיהֶם שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים , שֶׁהֵן מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא, וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף, וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף. אָמְרוּ לוֹ, מַהוּ שֶׁיִּקָּרְבוּ זֶה בָּזֶה. אָמַר לָהֶם, הֵן. אָמְרוּ לוֹ, אִם כֵּן, יִהְיוּ שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים קְרֵבִין בְּרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים, אֲבָל הֵיאַךְ שֶׁל רָאשֵׁי חֳדָשִׁים קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לְכַפֵּר כַּפָּרָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁלָּהּ. אָמַר לָהֶן, כֵּן בָּאִין לְכַפֵּר עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו:

ר״ע מברטנורה

מִשְּׁמוֹ. שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן. וּסְתָם רַבִּי שִׁמְעוֹן הוּא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי:

ו. וְעַל זְדוֹן טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו, שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפְּרִין. וְעַל שְׁאָר עֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, הַקַּלּוֹת וְהַחֲמוּרוֹת, הַזְּדוֹנוֹת וְהַשְּׁגָגוֹת, הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע, עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּרֵתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין, שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר:

ר״ע מברטנורה

וְעַל זְדוֹן טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְכוּ׳. סְתָמָא דְתַלְמוּדָא נָקִיט לַהּ: **שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר.** דִּכְתִיב (וַיִּקְרָא טז) וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם, וּפְשָׁעִים אֵלּוּ מְרָדִים: **הַחֲמוּרוֹת וְהַקַּלּוֹת וְכוּ׳.** כֵּיצַד מַתְנִיתִין מִפָּרְשָׁא בַּגְּמָרָא הָכִי, בֵּין קַלּוֹת בֵּין חֲמוּרוֹת בֵּין שֶׁעֲשָׂאָן בְּמֵזִיד בֵּין שֶׁעֲשָׂאָן בְּשׁוֹגֵג, אוֹתָן שֶׁעֲשָׂאָן בְּשׁוֹגֵג בֵּין נוֹדַע לוֹ סְפֵקָן בֵּין לֹא נוֹדַע

לוֹ סְפֵקָן, כְּלוֹמַר בֵּין נוֹדַע לוֹ שֶׁבָּא לְיָדוֹ סְפֵק חֵלֶב וַאֲכָלוֹ בֵּין שֶׁלֹּא נוֹדַע לוֹ שֶׁבָּא לְיָדוֹ סְפֵק חֵלֶב. וְאֵלּוּ הֵן קְלוֹת, עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. וְאֵלּוּ הֵן חֲמוּרוֹת, כְּרֵתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין:

ז. אֶחָד יִשְׂרְאֵלִים, וְאֶחָד כֹּהֲנִים, וְאֶחָד כֹּהֵן מָשׁוּחַ . מַה בֵּין יִשְׂרְאֵלִים לְכֹהֲנִים וּלְכֹהֵן מָשׁוּחַ, אֶלָּא שֶׁדַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כְּשֵׁם שֶׁדַּם הַשָּׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כָּךְ דַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים. כְּשֵׁם שֶׁדִּדּוּיוֹ שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כָּךְ דִּדּוּיוֹ שֶׁל פָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים:

ר"ע מברטנורה

אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֲנִים. הָכִי קָאָמַר, אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֲנִים וְאֶחָד כֹּהֵן מָשׁוּחַ מִתְכַּפְּרִים בְּשָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ בִּשְׁאָר עֲבֵרוֹת, וְאֵין חִלּוּק בֵּינֵיהֶן: **אֶלָּא שֶׁדַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו.** כָּל מַה שֶּׁשָּׂעִיר הַפְּנִימִי מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, דְּהַיְנוּ תְּלַיִת יִשְׂרָאֵל עַל שֵׁישׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף וּזְדוֹן טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו, וְכֵן כַּפָּרַת שָׂעִיר הַחִיצוֹן פָּרוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל הַקָּרֵב בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים: **רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כְּשֵׁם.** שֶׁאַתָּה מוֹדֶה בְּדַם הַשָּׂעִיר הַפְּנִימִי שֶׁמְּכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל כַּפָּרָתוֹ בְּלֹא שׁוּם וִדּוּי, שֶׁאֵין וִדּוּי בַּשָּׂעִיר הַפְּנִימִי אֶלָּא בַּשָּׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, כָּךְ דַּם הַפָּר בְּלֹא שׁוּם וִדּוּי מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. אַיְתַר לֵיהּ וִדּוּיוֹ שֶׁל פַּר בִּמְקוֹם וִדּוּי שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ לְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים בִּשְׁאָר עֲבֵרוֹת, וְאֵין לָהֶם כַּפָּרָה בַּשָּׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ:

***

מצפים
לראות את
כולכם!

עת לפרוץ!

שרב רתימה
ימי
הקמפיין
ד'-ו' אב

התוועדות

עם הרב יצחק גינזבורג
שליט"א

בית זלטה, כפר חב"ד ב'

יום חמישי, כ"ח תמוז 20:00

בית זלטה | עזרת נשים פתוחה | כיבוד

אַחְדוּת הַתּוֹרָה

מָה מְאַחֵד אוֹתָנוּ? הַדֶּבֶק שֶׁמְּחַבֵּר אוֹתָנוּ צָרִיךְ לִהְיוֹת הַתּוֹרָה. זֶהוּ הַחִבּוּר הָאֲמִתִּי. מֻמְלָץ מְאֹד - לִפְנֵי כְּשֶׁנָּה הִתְחַלְנוּ לִלְמֹד כָּל יוֹם פֶּרֶק תָּנָ"ךְ. אִם כֻּלָּם לוֹמְדִים אֶת פֶּרֶק הַתָּנָ"ךְ הַזֶּה, כַּמָּה שֶׁזֶּה כְּאִלּוּ חִיצוֹנִי - זֶה בְּהֶחְלֵט מְחַבֵּר. חוּץ מֵהַחְתָּ"ת שֶׁל הָרַבִּי הַקּוֹדֵם, הָרַבִּי הוֹסִיף גַּם רַמְבָּ"ם, וְזֶהוּ הַחִבּוּר בֵּין הַחֲסִידִים, הַלִּמּוּד הַיּוֹמִי הַזֶּה. בִּשְׁבִילֵנוּ אֲנַחְנוּ הוֹסַפְנוּ כַּמָּה דְּבָרִים לֹא קָשִׁים. לֹא מְסֻבָּךְ: פֶּרֶק תָּנָ"ךְ (אֲנַחְנוּ הַיּוֹם בְּסֵפֶר אִיּוֹב, סֵפֶר הַפְּסִיכוֹלוֹגְיָה הֲכִי חָשׁוּב בַּתָּנָ"ךְ), וּפֶרֶק מִשְׁנָה (שָׁבוּעַ הַבָּא מְסַיְּמִים חֲגִיגָה, סוֹף סֵדֶר מוֹעֵד, וּמַתְחִילִים סֵדֶר נָשִׁים). לְדַעְתִּי, מְאֹד מְאֹד רָצוּי שֶׁכָּל מִי שֶׁיּוֹשֵׁב כָּאן יִלְמַד אֶת גַּם אֶת הַחְתָּ"ת, וְגַם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. זֶה בֶּאֱמֶת מְחַבֵּר, הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מְחַבְּרִים אוֹתָנוּ בְּיַחַד.

[מתוך שיעור כ"ד אייר תשפ"ג]